

Çocuk Uyumu ve Anne Baba Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Uyumu ve Anne Baba Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18797>

Öz

Çocuk Uyum ve Anne Baba Yeterlik Ölçeği (Child Adjustment and Parent Efficacy Scale - CAPES), 2 ila 12 ya? aras?ndaki çocuklar?n geli?imsel ve davran??sal uyum düzeyleri ile birlikte ebeveynlerin çocuk yeti?tirme becerilerine yönelik alg?lad?klar? yeterlik seviyesini de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmif? çok boyutlu bir psikometrik araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, **Burçin ?eyda BURAN** taraf?ndan 2015 y?l?nda Dokuz Eylül Üniversitesi T?p Fakültesi Çocuk Ruh Sa?l??? ve Hastalıklar? Anabilim Dal?'nda tamamlanan bir t?pta uzmanlık tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu adaptasyon çal??ması, ölçeğin Türk toplum ve klinik örneklerinde güvenilir ve geçerli bir şekilde kullanılabileceğini göstermeyi amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk uyumu, anne baba yeterli?, ebeveynlik, psikolojik ölçek, CAPES, uyarlama, psikometri, 2-12 ya?.

Yazarlar

Burçin ?eyda BURAN.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda çocuklar?n adaptasyon sorunlar?n? erken tespit etmek ve ebeveynlerin müdahale kapasitelerini de?erlendirmektir. Ölçek, ebeveynlerin kendi yeterlik inançlar?n? ölçerek, bu inançlar?n çocuğun uyum düzeyleri üzerindeki potansiyel etkilerini ara?tırmaya olanak tanır.

Türkçe uyarlama çal??ması (Buran, 2015), orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve diline aktarılırken korunup korunmadığını incelemeyi hedeflemiştir. Bu, Türkiye'deki ruh sa?l??? uzmanlar?n?, çocuk geli?imi ve ebeveyn dan??manlığı alanlarında kanıta dayalı ve standardize edilmiş bir ölçüm aracı kullanabilmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Yapı

Çocuk Uyum ve Anne Baba Yeterlik Ölçeği, iki ana yapı etraf?nda şekillenmiştir: **Çocuk Uyum ve Anne Baba Yeterli?i**. **Çocuk Uyum** boyutu, çocuğun internalize (içe dönük) ve eksternalize (d??a dönük) davran?? sorunlar?, sosyal yeterlilik ve duygusal regülasyon gibi alanlardaki i?levselliğini kapsar.

Anne Baba Yeterli?i boyutu ise, ebeveynlerin çocuklar?n?n davran??lar?n? yönetme, geli?imlerini destekleme ve zorluklarla başa çıkma konusundaki yeteneklerine dair inançlar?n?

ölçer. Bu yeterlik algısı, ebeveynlerin stresle başa çıkma stratejilerini ve çocuklarına karşı gösterdikleri duyarlılığı doğrudan etkileyen önemli bir psikolojik yapı olarak kabul edilir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik analizleri, Buran (2015) tarafından hem toplum hem de klinik örneklerde yürütülmüştür. Bu çalışmada kapsamında yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi gereken yapılar ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla incelenmiştir.

Geçerlik çalışmaları genellikle faktör analizlerini (Açıklayıcı ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi) içerir. Bu analizler, orijinal ölçeğin çok faktörlü yapısının Türk verilerinde de sürdürüldüğünü göstermeyi amaçlar. Ayrıca, eş zamanlı kriter geçerliği, ölçeğin skorlarının diğer yerlemleri ve ilgili ölçüm araçlarıyla olan korelasyonları incelenerek değerlendirilmiştir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, bir ölçüm aracının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. **Çocuk Uyumu ve Anne Baba Yeterlik Ölçeği**'nin güvenirlilik çalışmaları, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanmasını içermektedir. Bu katsayılar, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen yapıya ne kadar homojen bir şekilde temsil ettiğini gösterir.

Ek olarak, test-tekrar test güvenilirliği analizleri de yapılmış olabilir. Bu analizler, ölçek skorlarının kısa bir zaman aralığında ne kadar stabil kaldığını ortaya koyar. Buran'ın (2015) çalışması, ölçeğin Türkçe formunun yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu ve zaman içinde kararlı sonuçlar verdiğini ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

Çocuk Uyumu ve Anne Baba Yeterlik Ölçeği'nin adaptasyon sürecinde, çok boyutlu yapısının doğrulamak amacıyla faktör analizleri büyük önem taşımaktadır. Bu analizler, ölçeğin iki ana bileşeninin (Çocuk Uyumu ve Anne Baba Yeterliliği) birbirinden ayrışık ve anlamlı alt boyutlara sahip olduğunu kanıtlamaya hedefler.

Analiz sonuçları, her bir maddenin ilgili faktöre yüksek yükler verdiğini ve çapraz yüklerin minimum düzeyde olduğunu göstermelidir. Bu durum, ölçeğin yapısal modelinin Türk örneğinde de geçerli olduğunu ve orijinal ölçekle kavramsal eşdeğerliliğinin korunduğunu teyit eder.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz bildirim ölçeği (Ebeveyn veya birincil bakım veren tarafından doldurulur)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Ebeveynler

Yaş Grubu: 2-12 yaş (Çocuklar için değerlendirme aralığı)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki toplum örneklemi ve klinik örneklem (Psikiyatrik tanı almamış çocukların ebeveynleri)

Test Metodolojisi: Psikometrik adaptasyon, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, faktör analizleri.

Anahtar Kelimeler

CAPES, öz yeterlik, çocuk ruh sağlığı, adaptasyon, psikolojik ölçme, Burçin Feyda BURAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, klinik örneklem.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Burçin Feyda BURAN

Yazar ORCID Tanımlama ID'si: Bilinmiyor

Bağılı E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir (Tez çalışmaları yürütüldüğü kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2015 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin akademik veya klinik amaçlarla kullanımı için sorumlu yazar Burçin Feyda BURAN ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım izinleri, orijinal ölçeğin sahiplerinin ve uyarlama yazarının telif haklarına tabidir.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı, uyarlama çalışmasıyla ilgili ek bilgiler içerebilir. İlgili PDF dosyası buradan indirilebilir: cocuk-uyumu-ve-anne-baba-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Buran, B. F. (2015). *Çocuk Uyumu ve Anne Baba Yeterlik Ölçeği 2-12 yaş (child adjustment and parent efficacy scale-CAPES)'ün toplum ve klinik örneklemlerinde Türkçe geçerlik ve güvenirlik özelliklerinin değerlendirilmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Çocuk Uyumu ve Anne Baba Yeterlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme formatı, Buran (2015) tarafından hazırlanan tıpta uzmanlık tezinde yer almaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM